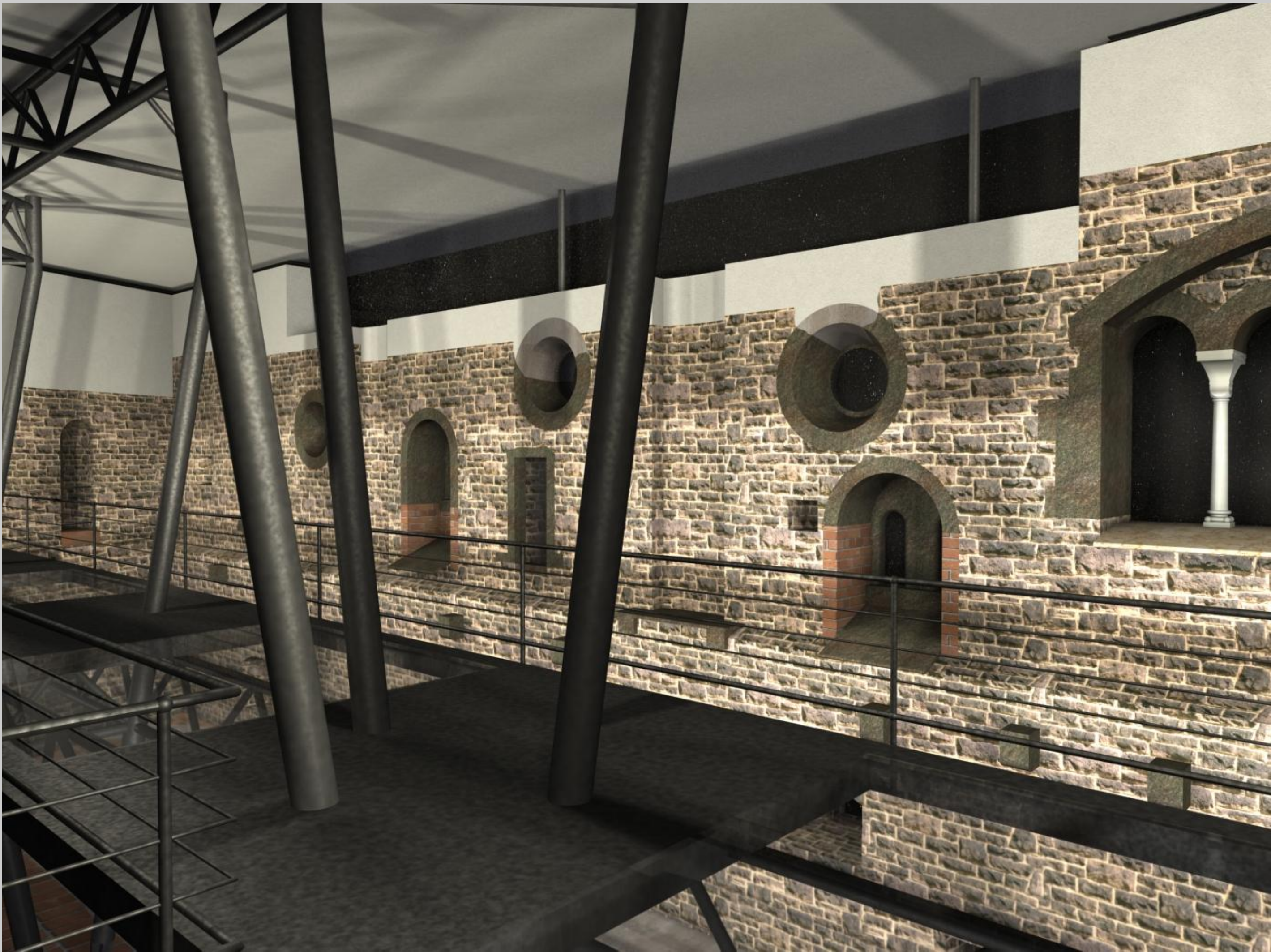

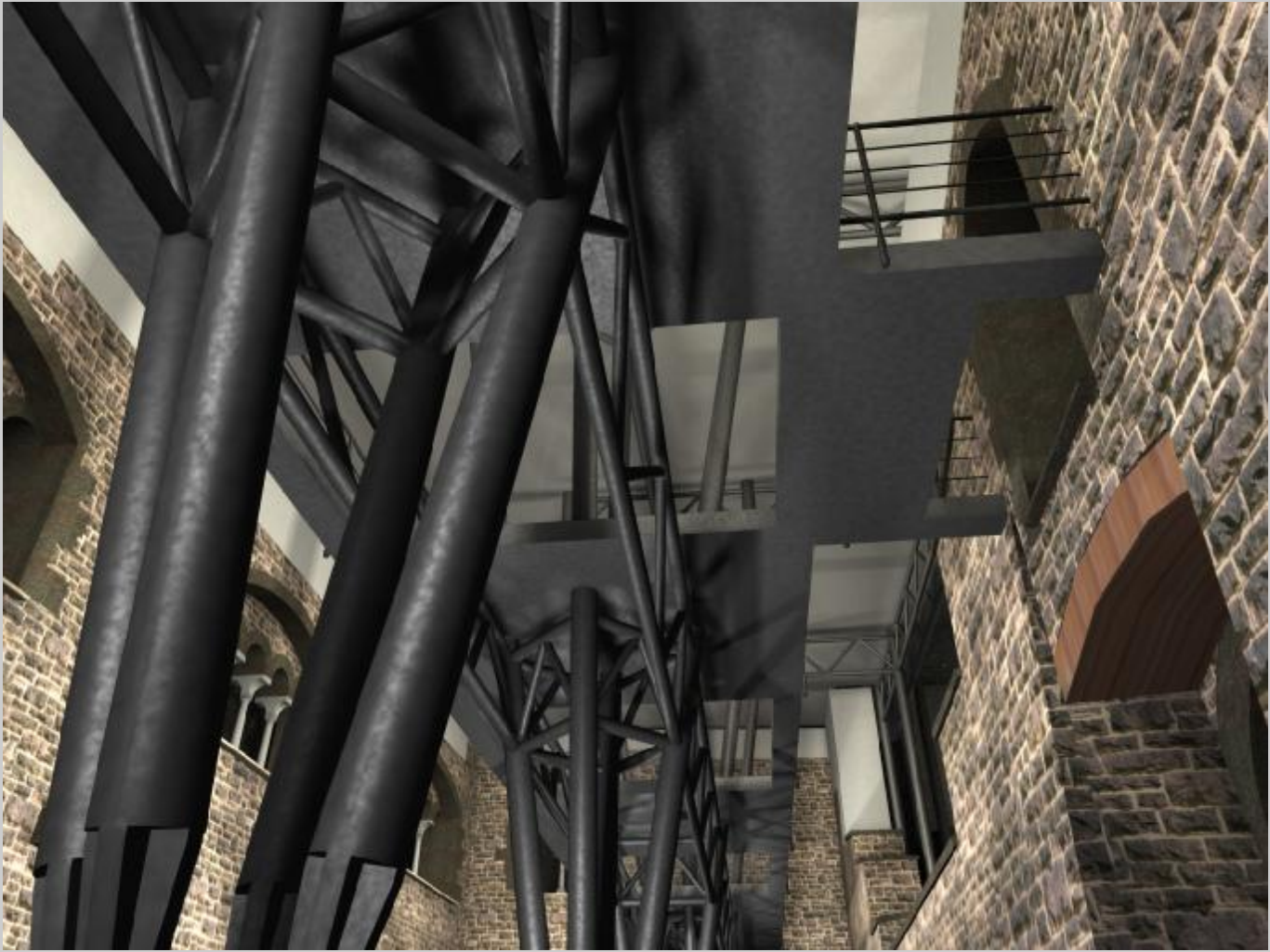
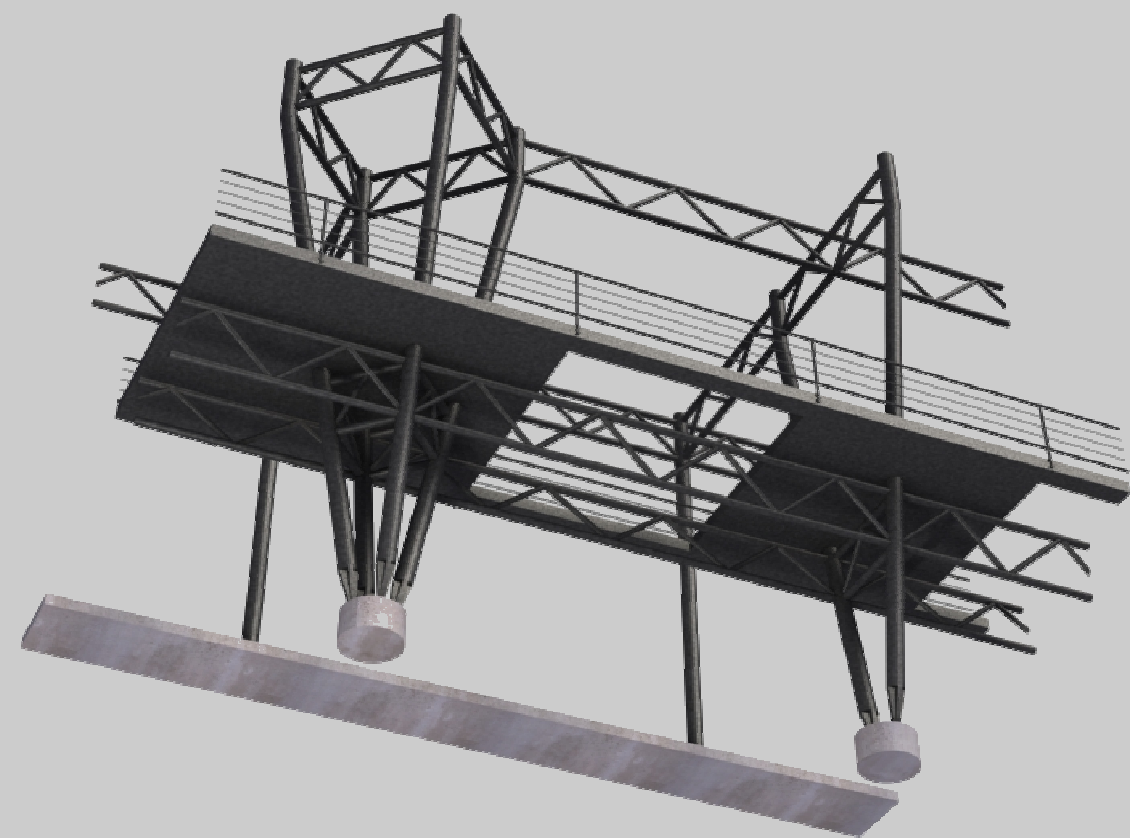
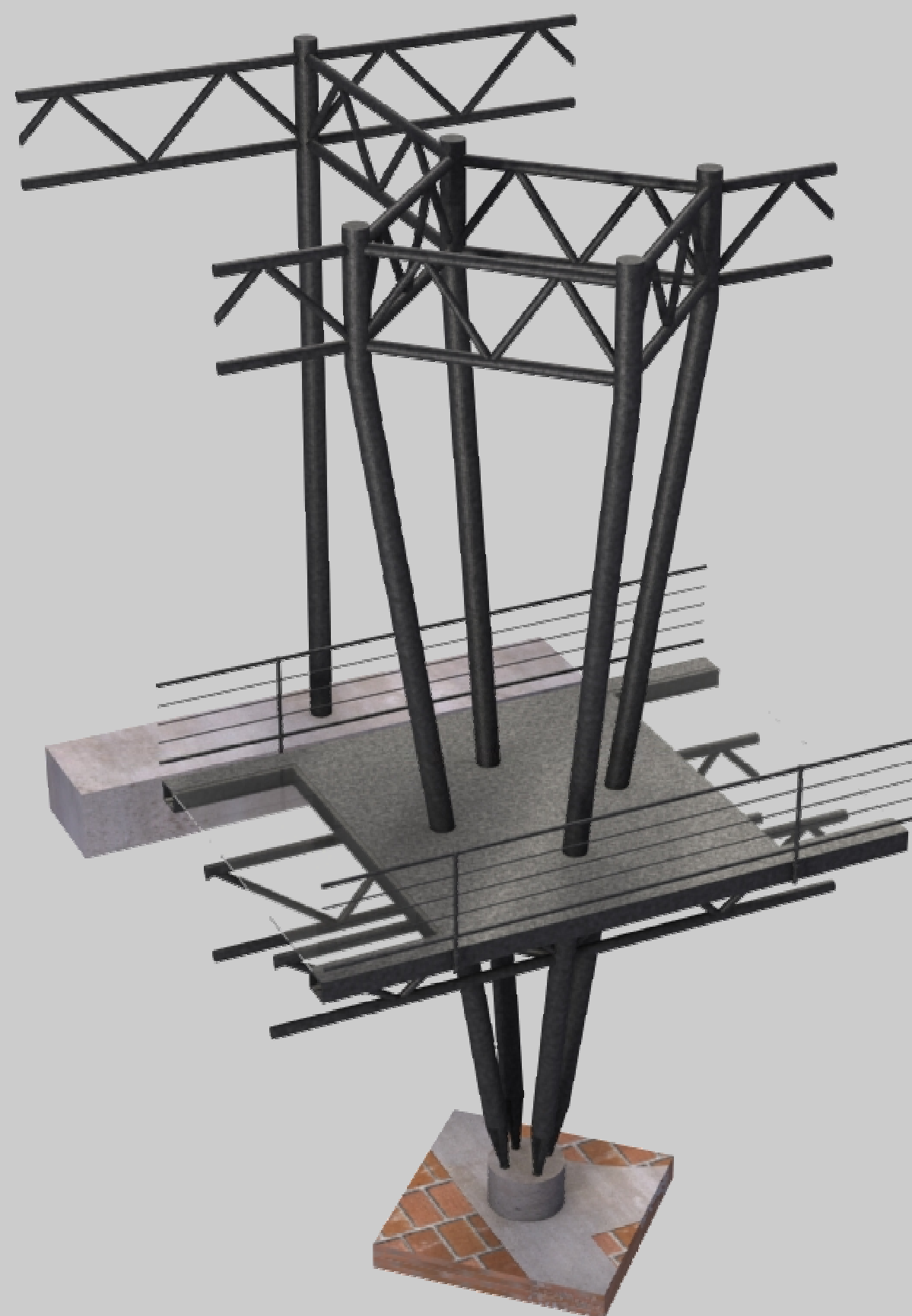
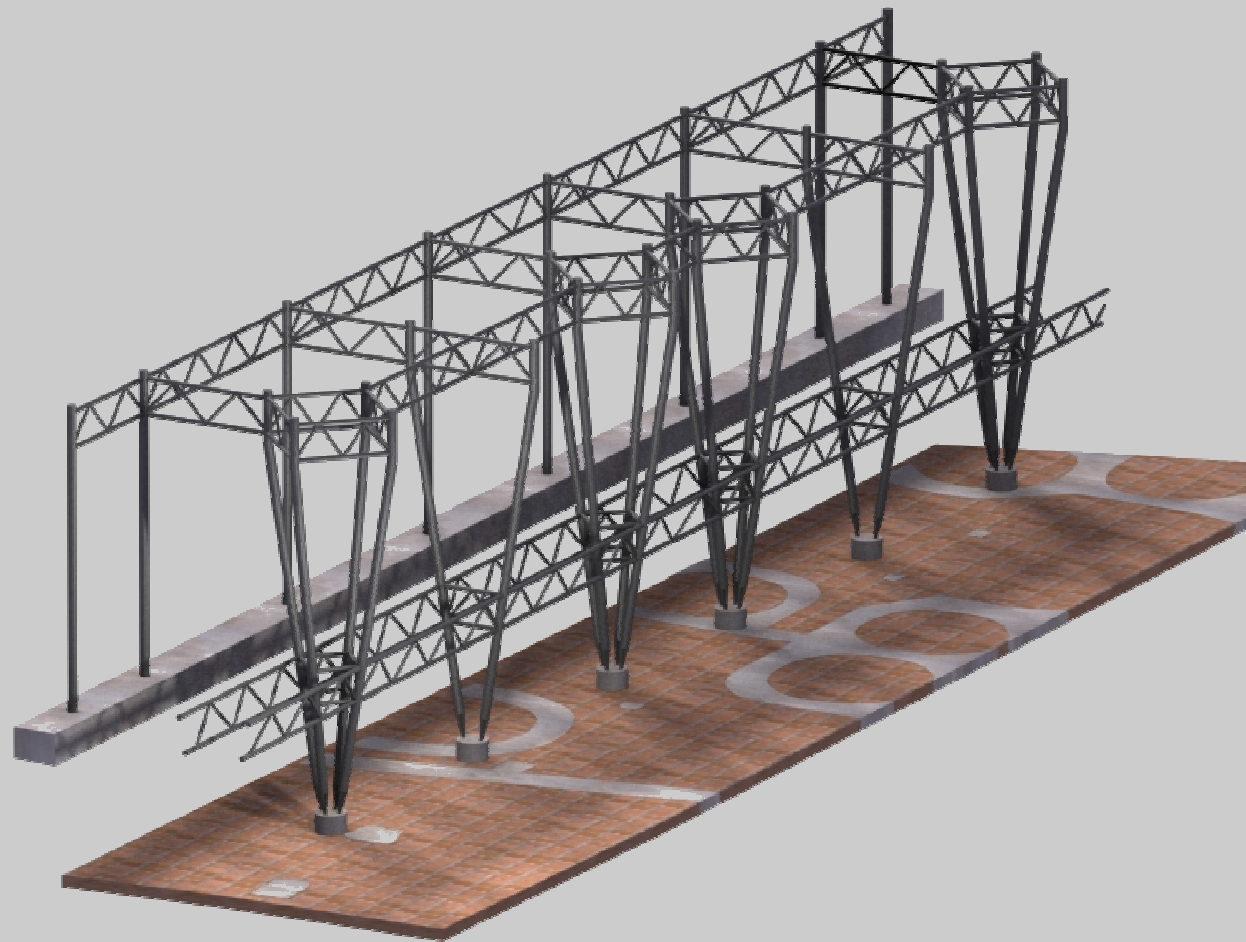
CÍSAŘSKÁ FALC V CHEBU

OBNOVA A NOVÉ FUNKČNÍ VYUŽITÍ - DIPLOMNÍ PROJEKT

První zásahy vedoucí k záchraně stavby coby památkového objektu, dnes pod registračním číslem 3626, jsou datovány do 19. století, kdy byl zároveň rozpoznán mimořádný význam románského paláce císařské falce v Chebu v rámci evropské románské architektury. Nikdo z řady badatelů a autorů mnohých článků nepochyboval o jedinečnosti, architektonické i umělecké hodnotě této torzálně dochované stavby. Tehdejší úpravy sice oddálily destrukci zdiva, avšak ze stavby vytvořily cosi na způsob romanticky vyhlížející ruiny. Stavební aktivita neustává ani v časech následujících a vrcholí na přelomu 20. a 21. století. Současný enormní zájem o rekonstrukci Chebského hradu má bohužel pouze jednu příčinu, a to jeho špatný stav. V neutěšeném stavu se nacházejí jižní kasematy, do kterých zatéká a také je porušena základová spára hradebního zdiva. Zatékání a tím narušení koruny zdiva neunikla ani románská Černá věž (*Výstyd 2000, 1*). Avšak nejvíce ohroženy jsou zbytky románského paláce, které byly po mnoho let vystaveny nepřiznivému působení povětrnostních podmínek, jenž jednak narušují samotné zdivo, ale působí i velmi destruktivně na in situ dochované románské tvarosloví. V současné době prochází Chebský hradní komplex rozsáhlou, již několik let trvající rekonstrukcí, která vychází ze „*Studie záchrany a využití Chebského hradu*“, zpracované panem architektem Šantavým. Studie arch. Šantavého se zabývá především návrhem parteru, nutnou opravou jihozápadních kasemat či návrhem nové kavárny a přednáškového prostoru nad jihozápadní kasemat. Neřeší ale novodobé zastřešení románského paláce, respektive jej ponechává v současné vizuální podobě s navržením nutných stavebních úprav ke statickému zajištění obvodového zdiva, na což reaguje tento Diplomní projekt. Autor se ve shodě s arch. Výstydem (*2000, 2*) domnívá, že palácový objekt není možné v intaktní podobě zachránit bez efektivní ochrany zdiva i dekorativních prvků před nežádoucími klimatickými vlivy. Základní myšlenkou projektu je obnova interiéru v prostorách paláce, čehož je docleno novodobou střešní konstrukcí a částečně novým lehkým obvodovým pláštěm. Tato studie předkládá názor na jednu z několika možností zastřešení i nového využití celého objektu. Zvolená varianta vychází z předpokladu, jenž nebylo možné objektivně přezkoumat, že obvodové stěny jsou natolik narušeny, že by novou střechu neunesly. Zároveň bylo nutné maximálně respektovat intaktní archeologickou situaci a cílem bylo i co možná největší optické uvolnění nejzachovalejší severní stěny paláce. Z výše popsané úvahy vyvstalo architektonické řešení s jednou řadou ocelových kónický se rozšiřujících vertikálních podpor, které mohou být chápány jako reminiscence na střední řadu archeologicky doložených sloupů. Avšak novodobé sloupky se osovému umístění záměrně vyhýbají, a to z důvodů hustoty archeologických fragmentů právě ve středové části i vzhledem k záměru o co možná největší oddělení od severní obvodové stěny. Vertikální nosná konstrukce je ve dvou úrovních zružena plošnými příhradovinami. Nižší příhradovina zároveň slouží jako podpora lávky, která je umístěna v niveletě středověkého hlavního podlaží a umožní tak pozorování nejpůsobivějších románských fragmentů z originální úrovně. Druhý systém příhradoviny přímo podporuje střešní konstrukci z atypických svařovaných nosníků, v severní části mohutně vykonzolovanou. Obnova obvodového pláště je navržena tak, aby bylo docleno nového uceleného interiéru v někdejším paláci a zároveň zůstala zachována dnešní podstata ruiny, čehož je docleno střídáním plných a transparentních povrchů. Severní, východní a západní stěna je doplněna velmi lehkou zděnou konstrukcí, která je založena přímo na koruně románského zdiva, avšak od navrhované střechy je viditelně oddělena dilatační a větrací spárou. Nadezdávka bude omítnuta a natřena, tak jako podhled, světlou barvou pro co možná největší kontrast s románským, dnes obnaženým, zdivem. Východní část jižní stěny paláce, kde došlo k nejmasivnější destrukci, je ponechána v současném tvaru a je jí předložena skleněná stěna, která je ukotvena na sloupech zároveň sloužících jako táhla proti masivní střešní konzole. Toto velkoplošné zasklení jednak umožní pozorování severní stěny kaple z nového interiéru, odraz této sakrální stavby na oné reflexní ploše, zůstane zachován dnešní zajímavý pohled z exteriéru do interiéru paláce a v neposlední řadě zde zůstane naznačena torzální dochovanost památky. Skleněná stěna proběhne i ve zbylé části jižního průčelí nad korunou románského zdiva a částečně je prosklení navrženo i v severní stěně v prostoru na kruhových větracích okny. Podlaha v nově navrženém interiéru počítá s jednoduchým rastrm keramické dlažby cihlového typu rozměrů 30 x 30 cm s příznáním půdorysné stopy archeologické situace, která bude provedena v pohledovém betonu. Druhou částí projektu je navržení nového objektu v místech někdejšího Gordonova domu, který kompozičně doplní štaufský palác v historicky logických vztazích. Jeho jižní stěna je navržena kompletně prosklená a nosnou funkci zajišťuje řada ocelových sloupů, jenž podepírají rovnou střechu, na severní straně ukotvenou do barokní hradby. Západní zeď domu je vkomponována do současného zemního valu a východní stěnu tvoří zdivo románského paláce. V tomto případě se nejedná o konstrukci ochrannou, ale o vytvoření nového výstavního prostoru v místech, kde budova, tak úzce spjata s historií paláce, po několik století stála. Částečně dochované zdivo Gordonova domu je, stejně jako přiznaná půdorysná stopa předštaufské hradby i věže, vkomponováno do nově vzniklého interiéru. Z jihovýchodního rohu nového Gordonova domu vystupuje jednoduchá prosklená galerie, která je navržena, krom ochrany jižního průčelí paláce, za účelem spojovacího krčku od Gordonova domu k dnes nepřístupnému románskému portálu, kterému tak bude navrácena funkce vstupu do paláce, i když v současné době pouze na lávku. Spodní úroveň paláce zůstane přístupná současnou rampou. Studie se v neposlední řadě zabývá i nádvořím hradu. Zde je navrženo v soudobé dlažbě chybějící příznání archeologicky zdokumentovaných nálezu. V nové dlažbě bude obsažena barevně i strukturálně odlišená stopa zjištěných negativních základů, avšak archeologicky dochované pozitivní zdivo je nutno naznačit novou zděnou konstrukcí, vystupující zhruba 50 cm nad rovinu terénu. Jihovýchodní kasematy s pokladnou, obchodem se suvenýry a sociálním zařízením, stejně tak jako jihozápadní kasematy a Černá věž do této studie zahrnuty nebyly, jelikož jsou v současné době předmětem rozsáhlé rekonstrukce a jakákoliv revize návrhu se zdá být bezpředmětná. Stejně tak nebylo nijak zasahováno do patrové hradní kaple. Tato bezesporu nejceněnější památka komplexu prošla v nedávné době taktéž rekonstrukcí a nyní není nutné do objektu nijak zasahovat.

■ Tento Diplomní projekt zpracovává názor na úplné zastřešení a částečné doplnění obvodového zdiva a tím i nového funkčního využití románského paláce císařské falce v Chebu včetně přilehlého Gordonova domu. Cílem byla jednak maximální ochrana dochovaných románských fragmentů a obvodového zdiva, jenž trpí přímým působením negativních povětrnostních vlivů, ale také navrácení původního smyslu objektu coby reprezentativního interiéru. Moderní střechu nesoucí ocelová konstrukce byla volena tak, aby nenarušila archeologicky nejexponovanější lokalitu a zároveň opticky uvolnila severní nejceněnější stěnu, kterou bude možné pozorovat z úrovně současného terénu, ale zároveň i z původní románské nivelity, která bude simulována vložním ocelovo – skleněné lávky, přístupné někdejšími hlavními portály. Nové obvodové konstrukce jsou navrženy tak, aby uzavřely celý prostor, čímž bude doclen opětvný dojem interiéru, ale zároveň tak, aby zůstala zachována současná silueta torza, čehož je dosaženo promyšlenou kombinací plných a transparentních materiálů. Rekonstrukce paláce je rozšířena o novostavbu v místech Gordonova domu, která románskou památku kompozičně i funkčně doplňuje. Při návrhu obnovy fragmentárně dochovaného Štaufského paláce císařské falce bylo postupováno tak, aby Česká republika neztratila unikátní románskou památku a zároveň Chebský hrad byl obohacen o moderní architekturu a design. ■

MILAN FALTA
WWW.ROMARCH.WZ.CZ

2008

ČVUT - FA

ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE A REKONSTRUKCÍ
AKAD. ARCH. MIKULÁŠ HULEC

ING. AKAD. ARCH. JIŘÍ POŠMOURNÝ